

Sheri S. Tepper
DIEVŲ SAULĒLYDIS

Mokslinis fantastinis romans, antra
knyga

Vurstodas – pusiasalis Ahabaro planetoje, tačiau tai visiškai atskiras pasaulis. Čia karaliauja pranašai, klesti vergija, smurtas ir baimė. Kiekvienas Vurstodo Tikratikis žino savo pareigą ir tikslą: kada nors jiems priklausys viskas, kada nors nebeliks jokios kitos gyvybės – tik jie vieni. Siekdami šio tikslo, jie nutaria apgaule susigrąžinti kadaise į Hobslendą pabėgusią Vurstodo Saldžiąją Dainininkę Mairą Manonę. Jie net nenumano šitaip prisišauksią ir Hobslendo Dievus, kurie iš pašaknų pakirs jų įdiegtą gyvenseną. Klatingi, nepažįstantys gailesčio Vurstodo pranašai kuria planus užvaldyti milžinišką įtvirtinimuose dislokuotų mechaninių karių armiją. Ar pajėgs jiems pasipriešinti paslaptieji Hobslendo Dievai, kuriems ne vien tik Vurstodas kelia mirtiną pavojų?

Iš anglų kalbos vertė ANITA KAPOČIŪTĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
196 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Sheri S. Tepper - RISING THE STONES
New York, Bantam books, 1997

Copyright © by Sheri S. Tepper, 1990

Cover art copyright © by Michael Whelan, 1993

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2001

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

*Nugrimzta tas, kursai iškelia didžiulius akmenis;
Aš kėliau tuos akmenis tol, kol dar pajėgiau,
Aš mylėjau tuos akmenis tol, kol dar pajėgiau,
tuos akmenis - savo likimą.
Savosios žemės sužalotas,
savųjų marškinių kankinamas,
savųjų dievų prakeiktas -
tuos akmenis.*

**George Seferis, "Mikėnai"
"Rinktiniai eilėraščiai"
Prinstono Universiteto leidykla**

VURSTODAS

1

Rizikas Vilmas pabudo keistame pasaulyje keistu metu, galvoje kažkur tarp ausų riaumojo skausmo bangos. Jo kūnas į visas puses išsikiętojusiomis rankomis ir kojomis tysojo ant lovos. Sąmonė klajojo kažkur kitur, tarsi ieškodama jo. Oras dvelkė drėgme ir pelėsiais. Galvoje skambėjo nepažįstami balsai ir kažkas įkyriai trūkčiojo - Rizikas lyg ir prisiminė kadaise jau patyręs šį pojūtį; jis buvo labai nemalonus ir tada, ir dabar. Ir balsai, ir trūkčiojimas - visa tai vyko kažkur kitur, tamsoje dar prieš jam pabundant, o dabar Rizikas tai tiesiog prisiminė, kaip retkarčiais, pernelyg staigiai pabudęs, prisimindavo šiurpaus sapno atplaišas.

Iš jo krūtinės tarsi savaime išsiveržė dejonė, ir galvos skausmas supulsavo dar smarkiau. Netoliese sugirgždėjo ant medinių grindų stovinti kėdė, ir tasai triukšmas tarsi dantytas žaibo zigzagas pervėrė Riziko kaukolę. Tas garsas buvo neįprastas - gyvenvietėje šitaip negirgžda jokios kėdės. Stangrūs putplasčio

balдай skleidė minkštus, tarsi aptakius garsus. Gi ši kėdė kone suspiegė - tačiau Rizikas suprato, ką tas garsas reiškia. Kažkas stojasi ir tuoju pries į jį pasižiūrėti.

Į jo regėjimo lauką įslydęs veidas buvo nepažįstamas. Jį supo raudono švytėjimo aura, veidas kažkaip gluminančiai plūduriavo, tai priartėdamas, tai vėl nutoldamas.

- Bundi? - paklausė virš Riziko pakibusi burna: žiojinti tarsi žmogėdros, dantų kupina kiaurymė su ilgu maskatuojančiu liežuvium. Rizis stipriai užsimerkė, paskui vėl pravėrė akis. Pakartojo tai keletą kartų, ir raudonoji aura išblanko, burna ir veidas tapo normalių proporcijų. Pagaliau Rizis įstengė suprasti, ką sako balsas. Kalbėjo tikrai ne hobslendietis. Rizis suprato žodžius - balsas šnekėjo Sistemos kalba - tačiau tarė juos keistai nutęsdamas; neįprastas akcentas trikdė, nors ir neiškraipė žodžių reikšmių.

Veidas nusigręžė, bet burna vis dar tebejudėjo.

- Jis atsigauna, Pru. Panašu, kad savo preparatais tu jo vis tik nepribaigėi.

- Žinau, ką darau, Eferonai.

Iš kažkur atplaukė dar vienas veidas - jį supo žili, iš po tamsios kepurės kyšantys plaukai. Šis

veidas irgi siūbavo: pirmyn - atgal, pirmyn, atgal. Rizis vėl užsimerkė, nebeabejodamas regįs košmarą.

- Vaikine, - prašneko kimesnis, šiurkštesnis balsas. - Paklausk. Greičiau susiorientuosi, jei sužinosi, kur ir tarp kokių žmonių atsidūrei. Aš esu Pru Flandris, o čia - Vurstodas.

Ničnieko. Tai jam ničnieko nereikė.

- Kas yra Vurstodas? - vos judindamas perdžiūvusias lūpas paklausė vaikinai. - Vurstodas? Kas jis toks?

- Tu esi Vurstode, Ahabaro planetoje, - piktai atrėžė Flandris.

- Ahabaras... - sumurmėjo Rizis. Tą pavadinimą jis žinojo. Ahabaras yra planeta. Vienas iš vidinių Sistemos pasaulių. Didelis. Valdžios forma - monarchija. Valdo karalienė, kaip ten ją?..

- Aš esu Ahabare. Jį valdo karalienė.

žmogus jam smogė - nesmarkiai, veikiau bakstelėjo.

- Apie karalienės čia nekalbama. Nors dalijamės tą pačią planetą, čia - ne Ahabaras. Vurstodas.

Rizis vėl nieko nesuprato. Jei Vurstodas - ne kažkoks žmogus, tuomet kas?

- Jis net negirdėjęs apie Vurstodą! - kažkas ištarė netikėdamas savo ausimis. - Mairas Džiratas vaikaitis?

- Aš nesu niekieno vaikaitis, - atsiliepė kiek atitokęs Rizis. - Kinijos mama mirusi. Senelės aš neturiu.

Pasigirdo tūžmingas niurnėjimas, pertraukiamas piktų urgztelėjimų - tarsi ruja šunų peštūsi dėl nelabai sultingo kaulo: veikiau iš įpročio, nei iš alkio.

Prie lovos priėjo dar vienas žmogus, žvairakis.

- Kas yra Semas Džiratas? - paklausė jis.

- Semas Džiratas? - pakartojo Rizis, iš paskutiniųjų stengdamasis sutelkti dėmesį. - Semas Džiratas yra Pirmosios Gyvenvietės Vyresnysis.

- Jis - tavo tėvas! - iš kažkurios pakampės suurgė iki šiol Riziui dar negirdėtas balsas.

- Nešnekėkite šitaip, - papriekaištavo Rizis. - Su manimi jis niekaip nesusijęs. Nepadoru sakyti, kad mano mamos draugai kaip nors susiję su manimi.

Galų gale jam pavyko kiek pasikelti ir jis apžvelgė kambarį. Tolimojoje sienoje buvo iš akmenų sumūryta niša, joje kūrenosi ugnis. Greta jos - durys. Grindys buvo medinės, bet ne

obliuotos, kokią medieną Rizis buvo praradęs matyti, o šiurkščios, šerpetotos. Žvilgtelėjęs aukštyn, jis išvydo susikryžiuojančias sijas, apkaltas plačiomis lentelėmis. Sienos buvo purvinos, dėmėtos pilkšvai rudais bei rūdžių spalvos plėmais, tarsi į vidų visur smelktūsi vanduo, kai kur jie buvo tokie ryškūs, kad panėšėjo į purvo salas bei pusiasalius drėgname sienų paviršiuje. Sienoje priešais ugniakurą buvo užuolaida pridengtas langas; likusių dviejų priešingų sienų viduryje dunksojo sunkios medinės durys, kaustytos metalo plokštėmis, su masyviomis sklendėmis. Nuo savo guolio Rizis įžiūrėjo, kad durys dešinėje užkištos ilgais, giliai suvartytais smaigais.

Dvi iš trijų prie ugnies stovinčių kėdžių buvo užimtos. Greta lovos stovėjęs žmogus nusliūkino prie laisvosios ir sunkiai klestelėjo į ją.

- Vaikinas neturi senelės! Cha!

- Svarbiau kitkas, Pajau: ar senelė turi vaikaitį?

Žilaplaukis žmogus pasilenkė arčiau ugnies ir atkišo į ją rankas. Tik dabar Rizis pajuto, kaip kambaryje šalta ir drėgna, koks sušalęs ir jis pats. Jis sudrebėjo. Antklodė, kuria buvo užklotas, pritvinkusi drėgmės tarsi kempinė po lietaus. Rizis vėl sudrebėjo ir pamėgino nukreipti

dėmesį kitur, stengdamasis atpažinti sėdinčius vyrus. Tasai žilaplaukis - Pru. Kitas, jaunesnis, plačiaburnis - tasai, kuris kalbėjo pirmasis - Eferonas. Gi žvairakis, ką tik atsitraukęs nuo lovos - Pajus, jį Rizis jau buvo sutikęs anksčiau.

- Koks visas tavo vardas? - paklausė Rizis, rodydamas ranka.

- Vadinuosi Mugalas Pajus, - atsakė žmogus, įsmeigdamas aštrų žvilgsnį į vaikiną. - Juk mes jau pažįstami.

Visi trys vyrai dėvėjo didžiules skrybėles, dėl ko jų galvos atrodė gerokai išpampusios, o veidai - gana smulkūs. Rizis prisiminė pastebėjęs tai anksčiau. Jis vienas patsėjo iš šventyklos, buvo labai anksti... Rizis turėjo kažką nuveikti, kažką Biribato Šumo labui. O kelyje jis sutiko nepažįstamą žmogų su štai šitokia skrybėle ant galvos... žmogų, kuris prisistatė esąs... Mugalas Pajus.

- Ką jūs man padarėte? - paklausė Rizis. Jis prisiminė, kaip nepažįstamasis pasisakė vardą, bet daugiau - ničnieko. - Kodėl aš čia?

Jam atsakė žmogus, vardu Pru:

- Tu esi čia, nes to reikia mums. Jei gerai elgsies, po to, kai pasieksime savo tikslą, mes parsisūsim tave atgal į Hobslendą.

- Kokį tikslą?

- Tu esi įkaitas, vaikine. Laikome tave čia todėl, kad prisiviliotume tavo senelę - kad ji grįžtų čia, pas savuosius. Jei ji negrįš, tu šiek tiek nukentėsi, bet tai jau priklauso nuo jos.

- Juk jau sakiau jums: senelės aš neturiu. Kinijos mama mirusi.

- Aš kalbu apie Semo Džirato motiną, vaikine!

- Bet ji - man ne senelė! Kodėl ji turėtų dėl manęs bent pirštą pajudinti?

Drauge su panikos banga Riziui dingtelėjo mintis, kad jeigu jo likimas priklauso nuo Mairos Džirat, vadinasi, jis pasmerktas. Tos moters jis beveik nepažinojo, nebent iš matymo, kaip ir visus gyvenvietės žmones. Ją pažinojo Šeštadienė - juk Maira mokė Šeštadienę dainuoti! - bet Riziui ji buvo visiškai svetima!

- Tai vaikpalaikis! - sušnypštė Eferonas. - Nupiepęs šunyti!

- Nagi, nagi, - ėmėsi raminti jį Mugalas Pajus. - Juk jis sako tiesą, Flumai. Būdamas ten, aš ir pats ne kartą tai girdėjau. Jie pripažįsta tik motinos liniją. Jie net nevartoja "tėčio" ar "senelio" sąvokų. Jie sako "dėdės". Šitas vaikinai turi bent tris dėdes - bet neturi tėvo. O juk gali būti, kad šitaip mąsto ir Maira Džirat. Ji

pakankamai ilgai išgyveno ten. O jeigu tikrai taip, tuomet mes gerokai įklimpome. Reikėjo atsigabenti čia jos dukters vaikus. Selės. Tikėjomės išvengsią papildomų rūpesčių, bet... Kad tik neišeitų viskas atvirkščiai.

- Fedas man sakė, kad ji nuolat gailėdavosi garmų, - nusišaipė Pru Flandris. - Galbūt ištiš ir dėl šio vaikigalio, nesvarbu, laiko jį savo šeimos nariu ar ne.

Rizis vėl sudrebėjo, tada sužiaukčiojo. Galu-gerklyje pajuto tvenkiantis tulžies kartumą.

- Duokite jam ko nors užvalgyti, - nusišaipė Mugalas Pajus. - Kol dar neišsivėmė tiesiog mums ant galvų.

- Verčiau duokite man apsivilkti ką nors sausą, - virpėdamas visu kūnu atkirto Rizis. - Kitaip persišaldysiu ir numirsiu. O negyvu manim tikrai nepasinaudosite.

- Tataigi, - nutęsė Pru. - Nuobodybė ir tiek. Akivaizdu: vaikinai nežino nieko, kas būtų įdomu mums. Tad tegul pasimėgauja ugnies šiluma. Garmai gi tegul atneša jam ko nors užkąsti. O man metas atgal į Debesį. Juk nepa-geidaujame, kad kas nors susidomėtų, kur taip ilgai užtrukau. Be to, manding, jau metas šnek-telėti su Fedu Džiratu. Netrukus taip ir padary-

siu. Rytoj pat. O gal kitą savaitę. Ar dar kitą.

Jis pasižalino iš kambario, kiti išsekė paskui jį. Įsitikinęs, kad grįžti jie neketina, Rizis atsikėlė ir prisiartino prie kėdžių. Viena jų buvo net ne kėdė, o minkštas krėslas aukšta atkalte, gero- kai apiplyšęs ir dėmėtas, tačiau ugnies įšildytas. Rizis susirangė jame, stengdamasis sugerti į save visą šilumą, kiek tik jos čia buvo. Šiek tiek apšilęs, jis atsinešė nuo lovos patalynę ir išdžiaustė ant atkalčių, kad šokantys karščio atšvaitai bent kiek ją pradžiovintų. Kai jis išgirdo bruzdesį, bylojantį, jog kažkas ateina, virš židinio jau sūkuriavo garų debesys.

Įėjusieji buvo nedidukės būtybės. Nors ir pats Rizis dar nebuvo visai užaugęs, smulkutis vyras tesiekė jam iki peties, o moteris - vos iki krūtinės. Vyras atnešė metalinį puodą su kyšančiu iš jo šaukštu ilga rankena, o moteris - dubenį, puodelį ir butelį, kuriame kliuksėjo kažkoks skystis. Nors ir vyras, ir moteris buvo tokie mažiukai, Riziuvi nė mintis nešovė, kad jie galėtų būti vaikai. Kažkas jų veiduose bylojo, kad jie suaugę, subrendę, jų išraiškose galėjai įžiūrėti net savotišką orumą. Abu jie buvo labai tamsaus atspalvio odos - tamsesni už bet kurį Rizio pažįstamą žmogų, sodrios, rudos spalvos, tarsi patamsėjusi nuo amžiaus mediena; jų odoje ir

kailiuose tvyksčiojo raudoni atšvaitai. Jų galvas dengė kailis - tokios pat spalvos kaip ir oda, želiantis ir ant sprandų, ir ant pečių. Akys buvo tokios pat rudos kaip ir oda, o dantys - akinančiai balti. Abu dėvėjo apspurusias kelnes ir palaidus marškinius iš šiurkščios bespalvės medžiagos. Kojos buvo apžėlusios ir basos.

- Atnešėme tau pavalgyti, - ištarė moteris, statydama dubenį ant stalo. Ji pripylė puodelį skysčio iš butelio ir ištiesė Riziui. - Atsigerk. Karštas.

- Baigiu visai sustirti, - prisipažino Rizis. - Kas gi jūs tokie?

Pora susižvalgė akivaizdžiai nustebę.

- Mes esame garmai, - atsakė vyras.

Rizis pagalvojo valandėlę.

- Rodos, būsiu kažką apie jus girdėjęs. Dėl jūsų juk smarkiai ginčijamasi, tiesa? Maira Džirat pasakojo apie jus Šeštadienei Vilm. Šeštadienė tvirtino, kad Vurstodo žmonės privertė jus jiems vergauti. Ar tai tiesa?

Garmai vėl persimetė neramiais žvilgsniais ir atsitraukė tarytum išsigandę....

Apie autoreę

Sheri S. Tepper gimė 1929 metais Denveryje, Kolorade, ir beveik visą gyvenimą praleido Vakaruose. Ji dirbo keletą valstijų aprėpiančioje nepelno organizacijoje, kol 1986-aisiais išėjo į pensiją. Iki pastarojo meto savo laiką ji dalijo rašymui ir įvairių retų veislių naminių gyvulių bei paukščių auginimui (bendradarbiaudama su Amerikos Retų veislių išsaugojimo draugija). Šiuo metu Sheri S. Tepper gyvena Naujojoje Meksikoje, kur laiko nedidelę užėigą. Ji ištekėjusi, turi du suaugusius vaikus ir vieną vaikaitį.

Nors Sheri S. Tepper kūriniai pradėti spausdinti vos prieš keletą metų, ji jau išleido daugiau nei dešimt romanų, pelniusių jai ir skaitytojų, ir kritikų pagarbą bei pripažinimą. Be "Dievų saulėlydžio" paminėtini šie pastarojo meto jos kūriniai: "Žolė" ("New York Times" premija už geriausią knygą ir Hugo nominacija), "Vartai į moterų šalį" bei kiti.

Pastabos

- 1) Dolmenai - masyvios akmens plokštės, iš apačios paremtos statmenais akmenimis.
- 2) Menhyrai - atskiri, vertikaliai pastatyti akmenys, kartais sudarantys lygiagrečias kelių kilometrų ilgio eiles.